

MARIE KARLSSON-TUULA

Medling under ett pågående insolvensförfarande, något för EU:s medlemsstater och för Sverige?

MARIE KARLSSON-TUULA Jur. dr. och professor i civilrätt vid Karlstads universitet, ansvarig utgivare Insolvensrättslig tidskrift, marie.karlsson-tuula@kau.se

I USA har medling i insolvenssituationer pågått under en längre tid. Medling har främst använts i stora företagsrekonstruktioner (Ch.11 Reorganization Business) i Bankruptcy Code. Medling tillämpades i den kända konkursen Lehman Brothers Holdings Inc., nr 08-13555 (JMP) (Bankr. SDNY). Framgången i stora och komplexa Chapter 11 (reorganization business), rekonstruktioner beror på att parterna vid medling har lett till att man kommer fram till snabbare lösningar i stället för att parterna driver dyrbara processer i domstol. Medling vid ett Ch.11 förfarande är bl.a. till för att borgenärerna i egenskap av fordringsägare ska förhandla och komma överens om hur de ska rösta avseende rekonstruktionsplanen. Reglerna om rekonstruktionsplanen i Chapter 11 är mer komplicerade än i vårt förfarande, företagsrekonstruktion.

Ett av de främsta målen med medling, är att återställa kommunikationskanaler mellan parterna så att de ska kunna komma fram till en för parterna godtagbar lösning. Ett annat mål är hålla nere kostnaderna och öka effektiviteten under en rekonstruktion eller en konkurs.

I Europa är medling under insolvensförfaranden ett mer ovanligt förfarande. År 2008 trädde ett direktiv om vissa aspekter av medling i civila och kommersiella frågor i kraft. Direktivet berörde endast medling vid gränsöverskridande tvister. I direktivet definieras

medling som en strukturerad process, i vilken två eller flera parter frivilligt med hjälp av en medlare försöker lösa tvisten själva. Det anges också att medling ska främja en kostnadseffektiv snabb och utomrättslig lösning, (out-of-court) av tvister i kommersiell verksamhet. Frivilliga uppgörelser mellan parterna tenderar vara mer hållbara i ett längre perspektiv. Endast några få stater har genomfört direktivet och använder medling såsom Belgien och England. Nederländerna är föremål för ett s.k. pilotstudie.

I direktivet som kom 2014 initierade Europa kommissionen för första gången ett nytt tillvägagångssätt medling vid insolvens.¹ En gäldenär borde själv kunna omstrukturera sin verksamhet med hjälp av en medlare som utses av domstol. Medlaren ska bistå gäldenären men att omstrukturera verksamheten samt hjälpa fordringsägarna att komma överens genom framgångsrika förhandlingar mellan parterna. Det behövs enligt Wessel studier på området om insolvensmedlare.² Vilka yrkeskvalifikationer och roll medlare ska ha? Studier behöver också undersöka och ge förslag på vilka civilrättsliga och processrättsliga ramar som är nödvändiga för att en insolvensförmedlare ska fungera på ett tillfredställande sätt som medlare. Vidare måste det enligt Wessel finnas klara kriterier för att medlare ska utses av domstol och frågan om medlare väcks vid domstol. Wessel föreslår att en studie görs på området. Studien bör, enligt Wessel, vara komparativ mellan olika medlemsstater. Men en jämförelse bör också göras med de regelverk och erfarenheter som USA har. Studien bör utmynna i ett förslag till EU om vilken form av reglering som bör införas på EU-nivå. Den studie som Wessel föreslår torde bli omfattande för att den på bästa sätt uppfylla det mål EU önskar. Det är intressant och spännande med insolvensmedlare. Det har företrädesvis använts på stora rekonstruktioner. Kanske en sådana insolvensmedlare hade tillfört SAAB hjälp under den första rekonstruktionen? Det får vi aldrig veta men diskussionen om en insolvensmedlare är mycket intressant och många är frågorna som måste lösas innan det kommer ett nytt direktiv beträffande detta på insolvensområdet.

¹ Directive 2014/59/EU – EUR-Lex – Europa EU.

² Wessel, B, *Mediation in Restructuring and Insolvency*, Eurofenix 2016, s. 24-25.